

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE OUVRANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FAÇADES, TOITURES, REZ-DE-CHAUSSEE ET CAGE D'ESCALIER DE L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER 12 A BRUXELLES.

BESLUIT VAN DE REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HOUDENDE OPENING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, BEDAKINGEN, GELIJKVLOERS EN TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE BRUSSEL.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Vu la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, notamment l'article 4;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, inzonderheid artikel 4;

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 18 et 23;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed, inzonderheid de artikels 18 en 23;

Sur proposition du Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et les Sites dans ses attributions;

Op voorstel van de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Monumenten en Landschappen;

Après en avoir délibéré,

Na beraadslaging,

A R R E T E :

B E S L U I T :

Article 1er. - Le présent arrêté règle une matière visée aux articles 3 et 39 de la Constitution.

Artikel 1. - Door dit besluit wordt een materie geregeld bedoeld bij de artikels 3 en 39 van de Grondwet.

Article 2. - Conformément aux dispositions de l'article 18 §1er de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, nous autorisons l'ouverture de la procédure de classement comme monument, en raison de leur valeur historique et artistique, précisée dans la notice annexée au présent arrêté, des façades, toitures, rez-de-chaussée et cage d'escalier de l'immeuble sis rue Van Moer, 12 à Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles, 8ème division, section H, 6ème feuille, parcelle n° 1068 G.

Article 3. - La zone de protection relative au monument décrit ci-dessus comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan joint au présent arrêté.

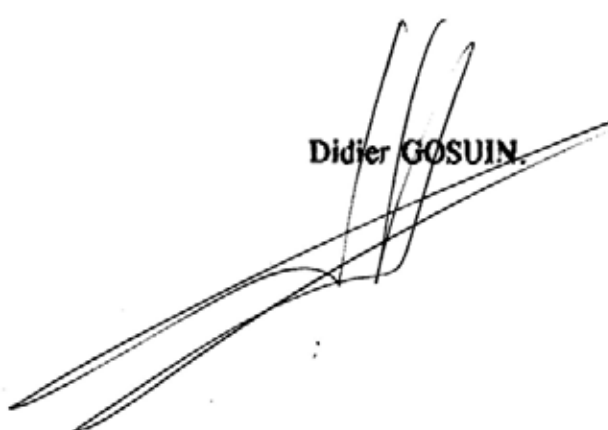
Bruxelles, le 05/05/94

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

Didier GOSUIN

Artikel 2. - Overeenkomstig de bepalingen van artikel 18 §1 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed wordt de toelating verleend tot opening van de procedure tot bescherming als monument, omwille van hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in de nota bijgevoegd aan dit besluit, van de gevels, bedakingen, gelijkvloers en trappenhuis van het gebouw gelegen Van Moerstraat 12 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 8ste afdeling, sectie H, 6de blad, perceel nr 1068 G.

Artikel 3. - De vrijwaringszone met betrekking tot het hierbovenvermelde monument betreft de wegenis, een gedeelte van de wegenissen evenals het geheel van de percelen opgenomen in de perimeter, afgebakend op het plan in bijlage van dit besluit.

Brussel, 05/05/94

De Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

De Minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DES FAÇADES, TOITURES, REZ-DE-
CHAUSSÉE ET CAGE D'ESCALIER DE
L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER 12
A BRUXELLES.

DESCRIPTION SOMMAIRE ET
JUSTIFICATION DE L'INTERET
SELON L'ARTICLE 2, §1er DE
L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993

Vu pour être annexé à l'arrêté du
05/05/94

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé du
Logement, de l'Environnement, de la
Conservation de la Nature et de la
Politique de l'Eau.

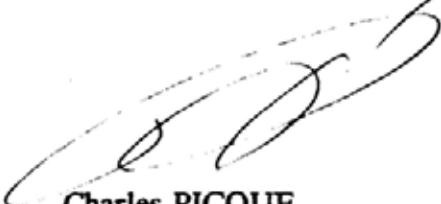
**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE REGERING VAN
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST HOUDENDE OPENING VAN
DE PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN DE GEVELS,
BEDAKINGEN, GELUKVLOERS EN
TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW
GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE
BRUSSEL.

BEKNOPTE BESCHRIJVING EN
MOTIVERING VAN HET BELANG
VOLGENS HET ARTIKEL 2, 1ste §
VAN DE ORDONNANTIE VAN 4
MAART 1993.

Gezien om bij het besluit van 05/05/94
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Regering
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

De Minister van de Regering van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

PROPOSITION DE CLASSEMENT

Monument : Maison personnelle de l'architecte Jean Baes

Commune : Bruxelles

Adresse : Rue Van Moer, n° 12

Référence cadastrale : Bruxelles, 8ème division, section H, 6ème feuille, parcelle n° 1068 G

DESCRIPTION SOMMAIRE

Conçue en 1888 par l'architecte Jean Baes pour son usage personnel, cette maison bourgeoise affiche un style éclectique teinté de néo-Renaissance flamande. Elle présente trois niveaux sur caves hautes - celle de gauche transformée en garage dans les années 1940 - et trois ou quatre travées sous un toit mansardé. La façade est revêtue d'un parement de pierre de Gobertange contrastant avec de la pierre bleue, disposée en bandes au rez-de-chaussée ou employée pour les éléments décoratifs.

La travée axiale abrite la porte en bois, très travaillée, surmontée d'une fenêtre que borde un entablement sur consoles. Le centre de la façade est occupé par une monumentale logette en fer forgé travaillé en spirales et rosettes, notamment pour les imposantes consoles encadrant l'entrée. Au-dessus se trouve un balcon accessible par deux portes-fenêtres.

Les étages sont accostés de pilastres amortis par une longue console en gaine supportant la corniche. Les baies rectangulaires sont surmontées d'un entablement sur consoles étirées qui comprend un panneau en sgraffite polychrome : au bel étage, les allégories du Jour et de la Nuit et, au 2ème, des Quatre Eléments.

A l'intérieur, les deux pièces avant, situées de part et d'autre du hall d'entrée et surélevées par rapport à celui-ci, en sont séparées par des cloisons en bois dont la partie supérieure vitrée est rythmée par des pilastres décoratifs. Cet intéressant dispositif, destiné à donner plus de lumière, agrandit le rez, crée une étonnante fluidité de l'espace et permet d'apercevoir le très beau plafond du hall décoré de petits caissons à rosette.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt artistique et historique :

Cette maison que l'architecte Jean Baes s'était fait construire dans le quartier de l'Astre, nouvellement créé, suscita immédiatement l'intérêt (publication dans l'Emulation) et fut même imitée par parties. Elle reflète bien la personnalité artistique de Baes. Celui-ci était à la fois décorateur et architecte, domaine où il fut assez peu fécond certes, mais novateur comme au Théâtre Flamand, son oeuvre majeure construite

en 1884-1887.

La logette en fer forgé de sa demeure est emblématique de son oeuvre influencée par la néo-Renaissance flamande et est à rapprocher du travail sur le métal apparent qu'il avait initié au Théâtre Flamand.

Les sgraffites constituent quant à eux un ajout par rapport au projet initial. Ils étaient d'ailleurs aux étages un élément décoratif marquant puisqu'une large guirlande festonnée à chutes courait sous les trous de boulin. Ces sgraffites ont une grande valeur historique dans la mesure où ils comptent parmi les premiers exemples du regain d'intérêt en Belgique pour cette technique, dans laquelle Baes fut également un initiateur. Leur qualité graphique témoigne du talent de dessinateur de Baes.

Pour donner la dernière touche à sa composition, Baes avait prévu des vitraux géométriques aux fenêtres du rez et à la logette, ainsi qu'une porte à carreau central en marbre noir.

Tous ces éléments décoratifs qui confèrent à la façade sa personnalité sont malheureusement aujourd'hui très abîmés.

Enfin, l'ingénieux emploi de cloisons vitrées du rez-de-chaussée peut être considéré comme une application précoce d'un dispositif qui sera utilisé plus tard, notamment par les architectes 1900. On y retrouve ainsi également l'originalité novatrice de Baes, qualité qu'Horta lui-même n'avait pas manqué de souligner.

VOORSTEL TOT BESCHERMING

Monument :	Privé-woning van Jean Baes
Gemeente :	Brussel
Adres :	Van Moerstraat, 12
Kadastrale gegevens :	Brussel, 8ste afdeling, sectie H, 6de blad, perceel nr 1068 G

BEKNOPTE BESCHRIJVING

Dit burgerhuis, in 1888 door architect Jean Baes voor zijn persoonlijk gebruik ontworpen, heeft een eclectisch stijl die aanleunt bij de Vlaamse neo-rennaissance. Het huis bezit drie niveaus op souterrain - de linker kelder werd verbouwd tot garage in de jaren '40 - en drie of vier traveeën onder een mansardedak. De gevel is bekleed met een bedekking van steen van Gobertange die een contrast vormt met de blauwe steen, die in banden werd aangebracht op de gelijkvloerse verdieping of als sieralement werd gebruikt.

In de axiale travee zit de houten, mooi bewerkte deur, waarboven een venster staat afgeboord met een hoofdstel op consoles.

Het centrum van de gevel is bezet met een monumentale erker van smeedijzer die in spiralen en rozetten bewerkt is, ondermeer voor de indrukwekkende consoles die de ingang omkaderen. Daarboven bevindt zich een balkon dat toegankelijk is door twee vensterdeuren.

De verdiepingen worden omzoomd door pilasters met een aansluitende console die de daklijst draagt. Boven de rechthoekige basen bevindt zich een polychroom sgraffito-paneel, dat zelf ingebed zit in een hoofdstel op uitgestrekte kruisstenen: op de bel-étage de allegorieën van de Dag en de Nacht en op de 2de verdieping, de Vier Elementen.

Binnenin, zijn de twee eerste vertrekken, die aan weerszijden van de inkomhal liggen hoger dan de hal en zijn ervan gescheiden door houten afsluitingen waarvan het bovenste beglaasde gedeelte geritmeerd wordt door sierpilasters. Dit interessante element, om meer licht binnen te laten, vergroot het gelijkvloers en schept een verbazende vloeiende lijn van de ruimte terwijl het ook toelaat het zeer mooie plafond van de hall te zien, versierd met kleine kasementen met rozet.

Belang van het monument volgens het artikel 2, 1°, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed.

Artistieke en historische waarde:

Dit huis dat architect Jean Baes voor zich heeft laten bouwen in de nieuw ontworpen Sterrenwijk, kreeg onmiddellijk belangstelling (publikatie in "L'Emulation") en werd zelfs gedeeltelijk nagebootst. Het weerspiegelt duidelijk de artistieke persoonlijkheid van Baes. Deze was zowel decorateur als architect, niet erg vruchtbaar, dat wel, maar vernieuwer zoals blijkt uit de Vlaamse Schouwburg die zijn belangrijkste werk is in 1884-1887. De smeedijzeren erker van zijn woning is emblematisch voor zijn werk dat beïnvloed werd door de Vlaamse neo-rennaissance en kan vergeleken worden met het werk op de zichtbare metalen balken die hij in de Vlaamse Schouwburg had gebruikt. De sgraffiti zijn een toevoeging aan het oorspronkelijk ontwerp. Ze vormden trouwens een opvallend sieralement aangezien een brede slinger met neerhangende festons liep onder de steigergaten. Deze sgraffiti hebben een belangrijke historische waarde aangezien men ze

ze kan rekenen tot de eerste voorbeelden van een groeiende belangstelling voor deze techniek in België, en waarbij Bacs een voorloper was. Hun grafische kwaliteit getuigt van Baes' tekenaarstalent.

Om een laatste toets aan zijn oeuvre te brengen voorzag Baes geometrisch glaswerk voor de vensters van het gelijkvloers en van de erker, evenals een deur met een centraal ruitvormig paneel van zwart marmer.

Alle sierelementen die een grote eigenheid aan de gevel verlenen zijn vandaag jammer genoeg zwaar beschadigd.

Het spitsvondige gebruik van beglaasde scheidingswanden van de gelijkvloerse verdieping kan gezien worden als een voorloper op een element dat later talrijke toepassingen zal vinden ondermeer bij de architecten van 1900. Zo vindt men de vernieuwende originaliteit van Bacs terug, een kenmerk dat ook Horta niet naliet te onderlijnen.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DES FAÇADES, TOITURES, REZ-DE-
CHAUSSEE ET CAGE D'ESCALIER DE
L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER 12
A BRUXELLES.

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE REGERING VAN
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST HOUDENDE OPENING VAN
DE PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN DE GEVELS,
BEDAKINGEN, GELIJKVLOERS EN
TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW
GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE
BRUSSEL.

**DELIMITATION DE LA ZONE
DE PROTECTION**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
05/05/84

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

**AFBAKENING VAN DE
VRIJWARINGSZONE**

Gezien om bij het besluit van *05/05/84*
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Regering
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé du
Logement, de l'Environnement, de la
Conservation de la Nature et de la
Politique de l'Eau.

De Minister van de Regering van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

